

מטות חכ"ג

להרמב"ם היה גם גדר של כיבוש במלחמת מדין, אף שעיקרה היה נקמה. לר"ע זה ששבט לוי אין יוצאים למלחמה הוא רק בשייכות לא"י כי לא ניתן להם נחלה בא"י, אך מלחמות שהם מחוץ לא"י, שענינם להרחיב גבול ישראל ולהרבות בשמעו של המלך, שזהו גדולת ושמע ה', ועד"ז מלחמת מדין, שענינה נקמת ה', שייכים לשבט לוי שענינם להיות חיל ה'.

מלחמת מדין לא היה בשביל כיבוש אלא בשביל נקמה. ועל פי זה יש לבאר קושית הראב"ד על הרמב"ם, דהרמב"ם כותב שזה ששבט לוי מוזהרים שלא יקחו חלק בביזה, הוא רק "בארץ שנכרתה עליה ברית לאברהם ליצחק וליעקב וירשוה בניהם ונתחלקה להם אבל שאר כל הארצות כו' הרי הכהנים והלויים באותם הארצות ובביזתן ככל ישראל". ומקשה הראב"ד: "והרי בביזת מדין לא נטלו חלק בישראל אלא בתרומה ובמצות יוצר הכל יתברך". ויש לומר הביאור בזה, שאי אפשר להקשות ממלחמת מדין שהרי מלחמת מדין אינה כשאר המלחמות, ששאר מלחמות גדרן הוא כיבוש משא"כ גדר מלחמת מדין הוא נקמה.

אך יש להוסיף, שמזה שהרמב"ם פוסק שכשצריך על עיר מקיפין אותה רק משלוש רוחות "שנאמר ויצבאו על מדין גו", משמע שסובר שמלחמת מדין שייכת ובאותה הגדר דשאר המלחמות. ולכן צריך לומר שלהרמב"ם היה גם גדר של כיבוש במלחמת מדין, אף שעיקרה היה נקמה, כנ"ל.

והענין, דבמלחמת מדין מצינו שלדעת רבי עקיבא גם שבט לוי נכלל ב"לכל מטות ישראל תשלחו לצבא". ואף שבכלל שבט לוי הובדלו לעבוד את ה' ולשרתו, שלכן אין יוצאים למלחמה, הנה זהו דוקא בשייכות לארץ שניתנה לאברהם יצחק ויעקב וניתן לבני ישראל לאחזקה, שאין לשבט לוי חלק בזה כי הם הובדלו מדרכי העולם. אך המלחמות שהם מחוץ לארץ ישראל, שענינם להרחיב גבול ישראל ולהרבות בשמעו של המלך, שזהו גדולת ושמע ה', ועל דרך זה מלחמת מדין, שענינה נקמת ה', שייכים לשבט לוי שענינם להיות חיל ה'.

וההוראה בעבודת האדם: שגם איש שנדבה רוחו אותו להיות משבט לוי אינו יכול לומר שאינו שייך לעולם אלא צריך להתעסק בנקמת ה' במדין, לנצח ולבטל את הענינים שהם נגד ה', ובעבודת האדם הוא ענין ביטול שנאת חינם בין בני ישראל ולפעול אהבת ואחדות ישראל בין בני ישראל.